

Sivas Komutanlar Toplantısı

Sivas Komutanlar Toplantısı 16-28 Kasım 1919 tarihlerinde yapılmıştır. Amasya Görüşmeleri'nde (20-22 Ekim 1919) Mustafa Kemal Paşa ve Bahriye Nazırı Salih (Hulusi Kezrak) Paşa arasında yapılan anlaşma 5 protokol halinde somutlaştırıldı. Görüşülen en önemli sorun Meclis'in nerede toplanacağı konusuydu. Mustafa Kemal Paşa'ya göre İstanbul düşman işgalinde olduğuna göre, Meclis'in orada toplanması çok sakıncalıydı. Salih Paşa bunu kabul etti. Fakat İstanbul'a döndüğünde Hükümet'in de, Padişah'ın da böyle bir çözüme karşı oldukları ortaya çıktı. Onlara göre Meclisin İstanbul'un dışında toplanması, Meclis'in Hükümet'le ilişkilerini çok zorlaştırabileceği gibi, bu durum Osmanlı'nın İstanbul'u terk etmeye hazır olduğu izlenimini de verebilirdi. Meclisin toplanacağı yer ve seçimler hakkında beliren görüş ayrılıklarını tartışıp kesin bir karara varmak isteyen Temsil Heyeti kendilerini destekleyen Kolordu ve Tümen Komutanları ile ortak bir toplantı düzenlemeyi zorunlu görmüş ve 29 Ekim'de çağrıda bulunmuştu. Sorunları tartışmak üzere Mustafa Kemal Paşa, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin genişletilmiş bir Temsil Heyeti toplantısı düzenledi. Toplantıya 3., 12., 13., 15., 20. Kolordu Komutanları, Heyet-i Temsiliye üyeleri ve bulunmaları faydalı olan kimseler katıldı. 16 Kasım 1919'da Mustafa Kemal Paşa'nın başkanlığında toplanan kurulda üç önemli konu konuşulmuştu; Meclis'in toplanacağı yer, Meclis'in toplanmasından sonra Heyet-i Temsiliye'nin ve ulusal örgütün alacağı biçim ve çalışma yöntemi, Barış Konferansı'nın vereceği kararlardan sonra nasıl davranılacağı. Bunlardan en çok tartışılanı, Millet Meclisi'nin nerede toplanacağı olmuştu. Çünkü komutanların çoğu, Meclis'in İstanbul'un dışında açılmasının sakıncalı olacağı görüşündeydi. Toplantıda şu kararlar alınmıştı; Millet Meclisi'nin bütün mahsurlara ve tehlikelere rağmen İstanbul'da toplanması zarureti hâsıl olmuştur. Yalnız bütün milletvekillerini vaziyet hakkında aydınlatmak ulusal teşkilatın takip ettiği programın esaslarını Meclis'te savunacak kuvvetli bir grup vücuda getirmek için gerekli işler yapılmalıdır. Komutanlar, Cemiyet'in teşkilatını yaymak ve kuvvetlendirmek için süratle ön ayak olacaklardır. Millet Meclisi İstanbul'da toplanıp emniyet ve serbestlik içinde çalıştığı görülünceye kadar, Heyet-i Temsiliye Anadolu'da kalarak ulusal vazifesine devam edecektir. Paris Sulh Konferansı, Türkiye hakkında olumsuz bir karar verdiği, Hükümet ve Millet Meclisi bunu kabul ve onayladığı takdirde bu hususta ulusun isteği öğrenilerek, Cemiyet Tüzüğü hükümlerine göre icabı yapılacaktır. Toplantıda kararlaştırılan gizli bir talimatla halkın vatan savunması için nasıl silahlandırılıp teşkilatlandırılacağı tespit edilerek ilgililere bildirildi. Alınan kararlarda özellikle dikkati çeken, Paris Barış Konferansı'nın kararları olumsuz olur ve bu kararları Hükümet ve Meclis de kabul ettiği takdirde, komutanlar ulusun isteğine uygun hareket edileceğini ifade ederek bu kararları kabule yanaşmayacaklarını açıkça dile getirmişlerdir. Toplantıda Anadolu'da seçilen mebusların İstanbul'a gitmeden bir araya gelmeleri ve nerede toplanacakları da görüşüldü. Heyet-i Temsiliye'nin Eskişehir yakınlarına taşınması öngörüldü. Görüşmelerde Ali Fuat Paşa Eskişehir ve Seyitgazi üzerinde durmuş fakat sonunda buluşma yerinin Ankara olması kabul edilmişti. Bu kararın alınmasında, Ankara'da ulusal teşkilatın çok kuvvetli ve esas savaş alanı olan Batı Anadolu'ya yakın olması, İstanbul'a trenle bağlı olması da önemli rol oynamıştı.

Oğuz AYTEPE

KAYNAKÇA

ATATÜRK, Mustafa Kemal, **Nutuk**, Cilt I, Millî Eğitim Yayınevi, Ankara 1973.

GOLOĞLU, Mahmut, **Sivas Kongresi**, Ankara 1969.

Heyet-i Temsiliye Tutanakları, Haz. Uluğ İğdemir, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1975.

KANSU, Mazhar Müfit, **Erzurum'dan Ölümü'ne Kadar Atatürk'le Beraber**, Cilt II, Türk Tarih Kurumu basımevi, Ankara 1966.

KARABEKİR, Kazım, **İstiklal Harbimiz**, İstanbul 1960.

TANSEL, Selahattin, **Mondros'tan Mudanya'ya Kadar**, Cilt II, Ankara Millî Eğitim Basımevi, 1977.

17/05/2022 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/sivas-komutanlar-toplantisi/?pdf=3372> adresinden erişilmiştir